

Focus

Erasmus Data Service Center

Het groeiende belang van kwantitatief onderzoek en de toegenomen vraag naar gegevens van databanken leidden bij de universiteitsbibliotheek van Rotterdam tot de oprichting van een speciaal service centre voor data, het EDSC. 'Wij bieden iedere bezoeker toegang tot financiële en sociaal-wetenschappelijke databanken, we ondersteunen studenten en medewerkers en we geven workshops. Dat is uniek in Nederland,' zegt Paul Plaatsman, hoofd van het centrum.

e-data & research vroeg aan hem en Gusta Drenthe, lid van het EDSC adviesorgaan, naar de functie en de taken van het centrum. Het EDSC is in 2007 toegevoegd aan de dienstverlening door de Universiteitsbibliotheek, lichten ze toe, maar de ontwikkelingen in die richting zijn al in de jaren negentig in gang gezet. De Erasmus Universiteit heeft van oudsher een sterke economische faculteit die zich op statistiek en kwantitatief onderzoek richt. Ook is de Universiteitsbibliotheek in Rotterdam als een centrale bibliotheek opgezet, met een beperkte en afnemende rol van faculteitsbibliotheken. 'Binnen de bibliotheek bestond een studieaal statistieken met oorspronkelijk alleen papieren publicaties waaruit het EDSC heeft kunnen groeien', aldus Plaatsman. 'Toen in de jaren negentig steeds meer gegevens digitaal werden aangeboden ontstond ook steeds meer vraag naar ondersteuning.' Datastream, een database van Thomson Reuters met bedrijfsinformatie en financiële data, was een van de eerste commerciële producten die de UB aanschafte. 'Datastream bevat heel veel informatie, maar was zeker niet gebruikersvriendelijk opgezet. In het begin brachten we vijf gulden kosten in rekening voor de ondersteuning bij het gebruik. Later deden we dat gratis voor iedereen met een relevante vraag.'

Gusta Drenthe en Paul Plaatsman van het EDSC

Door het groeiende belang van kwantitatief onderzoek en de groeiende vraag naar en beschikbaarheid van elektronische gegevens kwam er ook steeds meer vraag naar ondersteuning. Er werden licenties gekocht op uitgebreide datasets, maar het ontbrak binnen de faculteiten aan structurele dienstverlening. Drenthe: 'Het besef begon door te dringen dat je met enkel de aanschaf van dure datasets geld over de balk smijdt. Onderzoekers en studenten hebben behoefte aan voldoende ondersteuning om met zo'n dataset te werken.' De UB nam in 2006 het initiatief om het EDSC op te richten, eerst in samenwerking met de faculteiten bedrijfskunde en economie, maar sinds de zomer van 2007 neemt ook de faculteit

sociale wetenschappen eraan deel. Inmiddels heeft het centrum een Datateam van vijf part-time specialisten, waaronder twee aio's.

Volgens Plaatsman kunnen de faculteiten nog wel een stap zetten wat betreft de inbedding in het onderwijs: 'Soms begeleid ik een student die al dagen bezig is met het verzamelen van data via allerlei websites en jaarverslagen. Als ik dan in een keer alle benodigde gegevens voor verschillende bedrijven uit onze databases trek, dan vragen ze zich hardop af waarom ze niet eerder op het bestaan van onze club geattendeerd zijn.' Maar de bekendheid bij studenten neemt toe; het EDSC geeft regelmatig workshops in de masterfase van hun opleiding.

Een wens voor de toekomst is verdere uitbreiding van het werkgebied. 'Ook op het gebied van de gezondheidszorg en de ziektekosten zijn veel datasets te ontsluiten,' aldus Drenthe, 'bijvoorbeeld van de Organisatie voor Economische samenwerking en Ontwikkeling van de Verenigde Naties'. Daarnaast wil het centrum verder werken aan het verzamelen van tijdreeksen en zijn er plannen om een Remote-Access werkomgeving in te richten voor onderzoek op CBS-microdata. Drenthe: 'Er is een grote vraag naar die microdatabestanden. Als het Centraal Bureau voor de Statistiek ook verder geanonimiseerde en beveiligde microdata beschikbaar zou stellen voor studenten in het onderwijs zou dat voor veel faculteiten interessant zijn.'

www.eur.nl/edsc

Middeleeuwse kijk op antieke kennis: een online editie

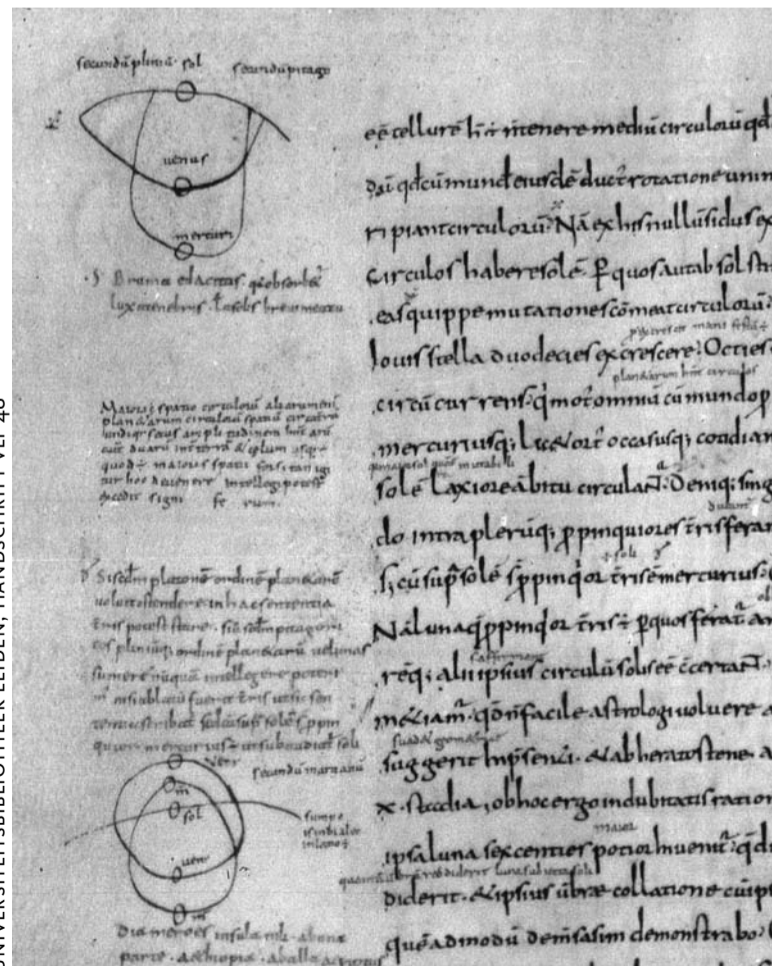
Als Harry Potter in J.K. Rowlings Harry Potter en de Halfbloed Prins een oud receptenboek leent voor het bereiden van toverdranken ontdekt hij tot zijn ergernis dat het volgekleederd staat met aantekeningen van de vorige eigenaar. Al snel komt hij er echter achter dat de aantekeningen uiterst waardevol zijn, en gaat hij eerder op de handgeschreven kriebels af dan op de gedrukte aanwijzingen.

Ook in de negende eeuw gebruiken geleerden hun afschriften van oude teksten om er nieuwe tekst aan toe te voegen. Ze kozen zelfs speciaal voor een lay-out met grote marges en wijde interlinie om hun aantekeningen (glossen) bij de tekst kwijt te kunnen, en net als de hoofdtekst werd ook de commentaartekst overgeschreven van exemplaar naar kopie.

Een van de teksten die in de negende eeuw met uitzonderlijk enthousiasme bestudeerd werd door de intellectuele elite is het werk van de vijfde-eeuwse Noordafrikaanse auteur Martianus Capella, die een handboek schreef over de zeven Vrije Kunsten (de *artes liberales*): *De nuptiis Philologiae et Mercurii* (*Over het huwelijk van Philologia en Mercurius*). De negende-eeuwse bestudering van de antieke wetenschappelijke traditie is in grote mate bepaald door dit werk. De commentaartraditie op dit werk geeft inzicht in het allereerste contact tussen middeleeuwse geleerden en de antieke erfenis op het terrein van bijvoorbeeld

logica, wiskunde en sterrenkunde.

In november 2008 is op het web een editie gelanceerd van het negende-eeuws materiaal dat Karolingische geleerden hebben geproduceerd rondom deze vijfde-eeuwse tekst. Voor het project heeft senior onderzoeker dr. M.J. Teeuwen van het Huygens Instituut een online werkomgeving gecreëerd met behulp van eLaborate, een tool waarmee onderzoekers uit de geesteswetenschappen op eenvoudige wijze een collaboratory kunnen opzetten. Digitale foto's van de belangrijkste manuscripten zijn online geplaatst, geflankeerd door panelen met een semi-diplomatische editie van hoofdtekst en commentaartekst. De zeldzame specialisaties die nodig zijn voor het editeren van een tekst over, bijvoorbeeld, wis- of sterrenkunde in de negende eeuw, konden op deze wijze eenvoudig aan het project verbonden worden, ook al moesten zij gezocht worden in allerlei hoeken van de wereld. Vanaf hun eigen werkplek in Ierland, Groot-Brittannië, Frankrijk, de Verenigde Staten of Nederland konden specialisten in hun eigen tempo de foto's van vier handschriften raadplegen, transcripties toevoegen en/of corrigeren, en voortdurend op de hoogte blijven van elkaars vorderingen en vragen. Voor het project is steeds nauw samengewerkt met de afdeling e-Research van het Huygens Instituut, die een geheel nieuwe online omgeving heeft ingericht voor de editie. (Mariken Teeuwen)

Detail uit het boek over sterrenkunde. De diagrammen illustreren de bewegingen der planeten

<http://martianus.huygensinstituut.nl>

Databanken, bij het gebruik waarvan het Erasmus Data Service Centre helpt:

Financiële databanken	Sociaalwetenschappelijke databanken
Audit Analytics	DANS
Bankscope	Eurostat
Company.info	FAO
Compustat	Global Development Finance
CRSP	ICPSR
Datastream	IMF: BOP, DOTS and IFS
DealScan	Lexis Nexis Statistical
Execucomp	OECD Health Data
I/B/E/S	Premium China Database / CEIC data
IMF: IFS	SourceOECD
Market Insight	Statline
Mutual Fund Link	Steinmetz-archief (DANS)
Option Metrics	Unctad handbook of statistics
REACH	United Nations
SDC	World Development Indicators
Thomson ONE Banker	World Database of Happiness
Thomson Research	
WRDS	
Worldscope	
Zephyr	